

VELLYKKET OECD-MEKLING MELLOM NORCONSULT OG FIVAS

Enighet om en felleserklæring for å minimere negative konsekvenser fra store vannkraftprosjekter for urfolksgrupper og miljø.

Avtalen kom i havn etter mekling i Norges Kontaktpunkt for OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.

Foreningen for Internasjonale Vannstudier (FIVAS) klaget Norconsult inn for sitt forretningssamarbeid knyttet til vannkraftprosjektene Murum og Baram i Sarawak i Malaysia. I klagen fremmet FIVAS påstander om at Norconsults virksomhet i Malaysia er i strid med OECDs retningslinjer. Norconsult avviste disse påstandene. Nå er partene enige om en felles erklæring som fremhever betydningen av risikobaserte aktsomhetsvurderinger med hensyn til menneskerettigheter og av åpenhet.

Murum- og Baram-prosjektene i Sarawak

Vannkraftprosjektene Murum og Baram inngår i programmet Sarawak Corridor of Renewable Energy (SCORE) som staten Malaysia har initiert. Selskapet Sarawak Energy Berhad (SEB) er ansvarlig for vannkraftprosjektene Murum og Baram. Norconsult, gjennom det heleide datterselskapet Norpower Sdn Bhd, har forretningsforbindelser med SEB i form av en rammeavtale som teknisk rådgiver. Urfolksgrupper er berørte av vannkraftprosjektene. Deler av lokalbefolkningen har måttet flytte som følge av Murum-dammen og mange risikerer å bli tvangsflyttet dersom Baram-dammen besluttes bygget. Klagesaken tar for seg hva slags krav OECDs retningslinjer stiller til konsultasjon med berørte urfolk og avbøtende tiltak. Norconsult, ved datterselskapet NorPower, har en liten rolle som teknisk rådgiver i Murum- og Baram-prosjektene. Likevel hviler det ifølge OECDs retningslinjer også et ansvar på konsulentselskaper som gjennom sine forretningsforbindelser er knyttet til prosjekter der det er risiko for menneskerettighetskrenkninger.

– Vi erkjenner at vannkraftutbyggingen i Malaysia har iboende risiko for brudd på urfolksrettigheter. Vi diskuterer jevnlig bekymringene fra sivilsamfunnet og andre interessenter med ledelsen i SEB med felles mål om å forebygge eller begrense negative sosiale og miljømessige konsekvenser av prosjektene, sier Per Kristian Jacobsen, konsernsjef i Norconsult.

– Vi er tilfreds med at vi har fått til en konstruktiv dialog med FIVAS i denne prosessen, og er innstilt på å videreføre tillitsbasert dialog dersom FIVAS i fremtiden har spørsmål knyttet til vår virksomhet, sier han.

FIVAS anerkjenner at Norconsult tar situasjonen i Sarawak på alvor.

– Vi sier oss enige i Norconsults holdning om at konsulentselskaper må gjøre en løpende vurdering av prosjekters påvirkning på menneskerettigheter. At selskapet nå innfører aktsomhetsvurdering for menneskerettigheter er veldig bra, sier Daglig leder Jonas Holmqvist i FIVAS.

Han understreker betydningen av avtalen.

Pressemelding

– Vi er glade for at Norconsult anerkjenner at urfolk er spesielt utsatt ved vannkraftutbygginger og at urfolksrettigheter må følges i konsultasjonsprosesser. Det er spesielt positivt at Norconsult for fremtiden vil være tydeligere utad om hvordan de vurderer slik risiko i prosjekter de involveres i, sier han.

Felleserklæringen beskriver blant annet at Norconsult respekterer urfolks rettigheter i tråd med ILO konvensjon 169 og FNs Urfolkserklæring (UNDRIP). Videre vil Norconsult gjennomføre aktsomhetsvurderinger med hensyn til menneskerettigheter, bærekraftsrapportering (GRI), samt sikre at konsernets etiske retningslinjer og styringsdokumenter er i samsvar med OECDs retningslinjer.

Det er enighet om at det ble fremmet påstander i klagen som er tilbakevist. Partene er også enige i at fremtidig kontakt skal baseres på gjensidig tillit og avklaring av faktiske forhold.

Mekling førte frem

Klagesaken ble levert i august 2014. Etter publisering av Kontaktpunktets første vurdering av saken i januar og påfølgende møter om rammevilkårene for mekling ble partene samlet i slutten av april og tilbudt mekling.

– Partene har deltatt i en viktig prosess for å løse tvister om næringslivets ansvar for menneskerettigheter og miljøhensyn, sier Kontaktpunktets leder og professor Ola Mestad.

Norges OECDs Kontaktpunkt

OECDs retningslinjer er anbefalinger om hvordan bedrifter i internasjonal handel og produksjon skal håndtere blant annet menneskerettigheter og miljøhensyn. Alle OECD-land er forpliktet til å ha nasjonale kontaktpunkt for å behandle påstander om manglende etterlevelse av OECDs retningslinjer. FIVAS ønsket at det norske kontaktpunktet håndterte saken fordi de mente Norconsult, i sin virksomhet i Malaysia, ikke hadde gjennomført tilstrekkelige aktsomhetsvurderinger med hensyn til menneskerettigheter. Norconsult opptrådte samarbeidsvillig i hele prosessen.

Kontaktpunktet er ingen juridisk instans, men kan vurdere hvorvidt en bedrift har etterlevd retningslinjene for ansvarlig næringsliv. Norges kontaktpunkt er finansiert av og administrativt underlagt Utenriksdepartementet, men opererer faglig uavhengig av regjeringen.

Leder av OECDs kontaktpunkt, Ola Mestad, uttaler at dette viser at OECDs retningslinjer er et nyttig verktøy for norske bedrifters arbeid med samfunnsansvar.

- Det er særlig viktig at Norconsult vil gjennomgå sine rutiner for å forebygge mot mulige menneskerettighetsbrudd også i kommende prosjekter, selv om de har en mindre rolle som konsulent med begrenset innflytelse på selve prosjektet, sier Mestad.